

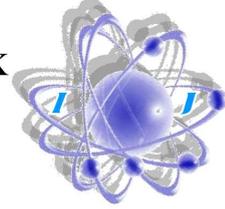
ISSN 2010-720X

2004-jildin mart ayidan baslap shiga basladi

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ HÁM ORTA
ARNAWLÍ BILIMLENDIRIW MINISTRILIGI**

**ÁJINIYAZ ATÍNDAGÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ**

ILIM hám JÁMIYET

Ilimiy-metodikaliq jurnal

Seriya: Tábiyy hám texnikaliq ilimler. Jámiyetlik hám ekonomikalıq ilimler.
Filologiya ilimleri.

**Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat
pedagogika instituti**

FAN va JAMIYAT

Ilmiy-uslubiy jurnal

Seriya: Tabiiy va texnika fanlari. Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar.
Filologiya fanlari.

**Нукусский государственный педагогический
институт имени Ажинияза**

НАУКА и ОБЩЕСТВО

Научно-методический журнал

Серия: Естественно-технические науки. Социальные и экономические науки.
Филологические науки.

**Nukus State Pedagogical Institute
named after Ajiniyaz**

SCIENCE and SOCIETY

Scientific-methodical journal

Series: Natural-technical sciences. Social and economic sciences.
Philological sciences.

№1

2020

Shólkemlestiriwshi: Ájiniyaz atındaǵı Nókis
mámleketlik pedagogikalıq institutı hám jurnal redakciyası jámaáti
Shólkemlestiriw komiteti baslıǵı: OTEMURATOV B. – NMPI rektori
Bas redaktor:
ALLAMBERGENOV K. - filologiya ilimleriniń doktori, professor

REDKOLLEGIYA AǴZALARI

f.i.d., prof. **Abdinazimov Sh.** (Nókis)
t.i.d. **Abdullaeva Ya.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Allamuratov B.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Alewov U.** (Nókis)
f.i.d. **Ayimbetov M.** (Nókis)
akademik **Ayimbetov N.** (Nókis)
akademik **Bazarbaev J.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Dawletmuratov B.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Raqimjan Turisbek** (Nur-Sultan)
p.i.d., prof. **Erkebaeva G.** (Turkistan)
f.i.d., prof. **Eskieva M.** (Nur-Sultan)
p.i.d., prof. **Xalilov F.** (Tashkent)
f.-m.i.d., prof. **Ismaylov Q.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Járimbetov Q.** (Nókis)
g.i.d., prof. **Jollibekov B.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Jumanov M.** (Nókis)
a/x.i.d. **Jumamuratov A.** (Nókis)
f.-m.i.f.d. (PhD) **Kalxanov P.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Kamalov A.** (Nókis)
tex.i.d. **Qayıpbergenov B.** (Nókis)
tex.i.d. **Qayıpbergenov A.** (Nókis)

t.i.d. **Qochanov B.** (Nókis)
f.i.k., prof. **Qochanov Q.** (Nókis)
f.-m.i.d., prof. **Qudaybergenov K.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Qulbek Ergobek** (Turkistan)
f.i.d., prof. **Quramboev K.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Mamedov A.** (Ashxabad)
f.i.d., prof. **Mamedov N.** (Baku)
t.i.d. **Mambetullaev M.** (Nókis)
b.i.d. **Mambetullaeva S.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Matchanov A.** (Nókis)
f.-m.i.k., doc. **Otemuratov B.** (Nókis)
p.i.k., doc. **Pazilov A.** (Nókis)
tex.i.d. **Reymov A.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Ruziev E.** (Urgench)
t.i.d. **Saribaev M.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Suyunova N.** (Cherkas)
f.i.d., prof. **Sherbak S.** (S.Peterburg)
tex.i.d. **Tagaev M.** (Nókis)
g.i.d. **Turdimambetov I.** (Nókis)
f.-m.i.d., prof. **Utewliev N.** (Nókis)
p.i.d., doc. **Utebaev T.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Yavidov B.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Yuldashev Q.** (Gulistan)

Juwaplı redaktorlar:

f.i.k., docent. **E.Xojaniyazov** – ózbek tili boyınsha
docent **R.Rzaeva** – rus hám inglis tilleri boyınsha
PhD. **Q.Mambetov** – qaraqalpaq tili boyınsha

D.Dogarova - juwaplı xatker
Z.Xodjekeeva - korrektor
N.Allamuratova - operator

Jurnal 1992-jıldan «Qaraqalpaqstan muǵallimi» atamasında shıǵarıla baslaǵan. 2004-jilda «Ilim hám jámiyet» atamasına ózgertilip, 01-022-sanlı gúwalıq penen Qaraqalpaqstan Respublikası Baspasóz hám xabar agentligi tárepinen dizimge alınǵan.

2007-jılı 14-fevralda Qaraqalpaqstan Respublikası Baspasóz hám xabar agentligi tárepinen qayta dizimge alınıp, 01-043-sanlı gúwalıq berilgen.

«Ilim hám jámiyet» jurnalı Ózbekstan Respublikası Ministirler kabineti janındaǵı Joqarı Attestaciya Komissiyası kollegiyasınıń 2013-jil 30-dekabrdegi 201/3-sanlı qararı menen filologiya, pedagogika, psixologiya pánleri boyınsha ilim doktori dárejesin alıw ushın maqalalar járiyalanıwı tiyis bolǵan ilimiy basılımlar dizimine kirgizilgen edi.

2019-jil yanvar ayınan baslap JAK ekspert qararı tiykarında bul dizim tórende atı atalǵan pánler menen tolıqtırıldı:

- 01.00.00 – fizika-matematika ilimleri;
- 03.00.00. – biologiya ilimleri;
- 05.00.00. – texnika ilimleri;
- 07.00.00. – tariyx ilimleri;
- 11.00.00. – geografiya ilimleri.

АЗЫҚ-АҰҚАТ АТАМАЛАРЫНЫҢ ДИАЛЕКТЛИК ӨЗГЕШЕЛИКЛЕР МЕНЕН ҚОЛЛАНЫЛЫҒЫ

Б.Р.Қурбанбаева - филология илимлериниң кандидаты

Әжинияз атындағы Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: диалект, кўп маънолик кўп маъноли сўзлар, лексик хусусият.

Ключевые слова: диалект, полисемия полисемантические слова, лексические особенности.

Key words: dialect, polysemy polysemantic words, lexical features.

Тилдин раўажланыўында, оның адамлардың күнделикли қарым-қатнасы сыпатындағы жәмийетлик хызметинде ҳәр бир тил бирлигиниң хызмети, орны хәм өзгешеликleri бар хәм оларды илимий көзқарастан үйрениў белгили дәрежеде зәрүр болады. Сонлықтан да, тилдеги диалектлик өзгешеликлер қарақалпақ тил билиминде бүгинги күни изертленилиўи зәрүр болған әҳмийетли мәселелерди үйрениўдиң бир тәрәпин курайды. Сөзлердиң қолланылыўындағы арқа диалектке тән өзгешеликлерди хәм оның семантикасын үйрениў республикамыздың ҳәр қыйлы аймақларында жасаўшы халықтың тил өзгешеликlerine илимий көзқарастан сыпатлама берилде, оны толық дәрежеде изертлеўде үлкен әҳмийетке ийе. Қарақалпақ тилиниң арқа диалектинде қолланылатуғын азық-аўқатқа байланыслы атамалар ҳәзирги қарақалпақ әдебий тилине салыстырғанда үлкен өзгешеликке ийе. Биз оларды төмендегидей түрлерге бөлип қарадық.

1. Нан хәм оның ишине қосылатуғын затлардың атамасын билдиретуғын диалектлик сөзлер.

Нан атамалары: *гүмпей нан // полки нан // полка нан // көмеш нан* (буханка), *гүлше* (көлеми кишкене болады, балаларға арналып жабылады) // *шөрек нан, пәтир, қатлама*. Нөкис, Хожели, Шоманай, Қанлыкөл сөйлесимлеринде тек қуры суўға дуз салып ийлеп жуқалап жабылған нан да, майға пыязды қуўырмалап орап исленетуғын нан да пәтир делинеди, ал Шымбай сөйлесиминде нанның бул түрин *қатлама* дейди.

Қатқан нан Қанлыкөл сөйлесиминде *қатыраш* делинеди. *Қамыртырыс* сөзи бурын халықтың аўызеки сөйләў тилинде өнимли қолланылған болса, ҳәзир бул диалектлик сөз тек айырым сөйлесимлерде ғана ушырасады. Қарақалпақ тилиниң басқа сөйлесимлеринде *ашытқы* сөзи қолланылса, Нөкисте рус тилинен кирген дрож варианты өнимли қолланылады. Майға писирилетуғын нанның *жайман, жайма, шелтек, ишис нан, созбан, май нан* сыяқлы бир неше вариантлары ушырасады.

2. Аўқат атамалары. Хәр қандай халықтың өзиниң тили, дини, үрп-әдет, дәстүри болғанындай қарақалпақ халқының да үрп-әдет дәстүри үлкен өзгешеликке ийе. Бул өзгешелик халықтың миймандослығында, қонақты күтиўинде, үйге келген мийманның алдына ас қойыўында көринеди. Қарақалпақ халқының өзиниң миллийлигин көрсететуғын аўқатының бир түри бул-гүртик. Қарақалпақ тилиниң диалект хәм сөйлесимлеринде бул аўқат атамасы оның түрине, таярланыў усылына, қамырдың қыйылыў формасына қарай жүдә хәр қыйлы аталады. Мәселен, қарақалпақ тилиниң Тахтақөпир, Кегейли сөйлесимлеринде гөши жоқ, мәйек салып писирилген гүртикти *қайыс гүртик // шаж гүртик // май гүртик* десе, Хожели сөйлесиминде *қайшы гүртик* дейди хәм бул аўқаттың таярланыў усылы да басқаша болады. Мәселен, гүртикти қуры суўға дуз салып писирип алады. Соң шығарады. Каргошка хәм геширди төрт мүйеш етип майға қуўырып алып, гүртиктиң үстинс қуйып қатық пенен араластырып жейди. Аўқаттың бул түри Хожели сөйлесиминде *қайыс гүртик*, айырым орынларында *қайшы гүртик* деп аталады. Гейпара жерлерде *шаж гүртик* деп те айтылады. Бозатаў сөйлесиминде бул сөздиң *жаз гүртик // шаж гүртик* вариантлары қолланылады. Сондай-ақ Хожели сөйлесиминде майда гүртиктиң түри *қыйма гүртик* делинеди. Шоманай

сөйлесиминде гүртиктиң таярланыў усылына қарай *бөлек-салақ* диалектлик сөзи қолланылады. Бул аўқат түриниң усылай аталыўының себеби қамыры яғный гүртик бөлек суўда, ал дузлығы бөлек қазанда писириледи. Тахтақөпир, Шоманай, Қанлыкөл сөйлесимлеринде *майда гүртик // шаппа сорпа*, Шымбай сөйлесиминде *тынық сорпа*, Нөкисте *қара сорпа* деп аталады. Ал сорпа сөзи айырым сөйлесимлерде фонетикалық өзгешелик пенен *сорпа* (Шоманай) // *шорба* түринде айтылады.

Қарақалпақ халқының миллий аўқатларының бир түри есапланған мәшаба Халқабад хәм Нөкис районларында *шаж жарма* деп аталса, Қанлыкөлде *мәшкүширик*, Қоңыратта *мәш сорпа*, Хожелиде *мәш гөже*, Шымбайда *шаж жарма // май гөже* делинеди.

Қарақалпақ тилине өзбек тилинен өзлескен аўқат атамасы нарын сөзиниң арқа диалектте бир неше вариантларда қолланылыўын көремиз: *нарын* (Нөкис), *қыйма* (Кегейли), *нарын // пар дуўрама // лагман* (Шымбай), *нарын // парламай туўрама* (Кегейли), *қыргыз дуўрама // пар дуўрама // қурғақ дуўрама // орама туўрама* (Қанлыкөл). Мысалы:

Жаңа аўқат жеп келдим.

Қандай аўқат?

Орама туўрама.

Нарын ба?

Орама туўрама деймен мен.

Here?

Себеби оны орап, парлап туўраймыз ғо-деди Гүлсәнем.

Аўқаттың бир түри *орама* (ханым) Хожелиде *жылан манти*, Халқабадта *кеспе манти* деп аталады.

Қарақалпақ халқының аўызеки сөйләў тили хәм әдебий тилде қамырдан кесип исленетуғын аўқаттың түри кеспас деп аталса, қарақалпақ тилиниң диалект хәм айырым сөйлесимлеринде *унасы*, гейпара жерлерде өзбек тилиниң тәсири менен *унашы*, қубла районлардағы қарақалпақлардың тилинде *уна* түринде айтылады.

Кесилген қамырды кептирип қуўырған аўқат Шымбай сөйлесиминде *баскес* деп аталады. Сондай-ақ қарақалпақ халқының миллий аўқатларының бири шәўле хәр аймақта хәр қыйлы аталады. Мәселен, Шымбай сөйлесиминде *үпеме*, Хожели, Тахтақөпирде *былғамай*, Қанлыкөлдиң айырым аўылларында кеспасты *үпеме* деп атаса, Наўайы ўәлаяты Кенимех қарақалпақларының тилинде *үзбен // үпеме* вариантлары тендей қолланылады. [4] Майы аз, майсыз палаў *топан палаў* делинеди. Ал гөш салынбай писирилген гөшсиз палаў *көсе палаў* деп аталып, диалектте бул сөздиң мәниси аўысып та қолланылады хәм сөзлердиң көп мәнилиги пайда болады. Мәселен, сақал-мурты өспейтуғын адамды *көсе, көсе адам* дейди хәм бул сөз сол адамның лақабына да айналып кетеди: *Оразбай көсе*. Шоманай сөйлесиминде палаўдың қаспағы *қырмаш* деп аталады. Сүт қуйып писирилетуғын аўқат түри сүт гөже делинсе, Шоманай сөйлесиминде *сүт-бури*, айырым жерлерде *сүтлаш* деп айтылады. Қатық қатылған қатық гөже *асқатықланған гөже* делинеди.

Қарақалпақ халқының аўызеки сөйләў тилинде созанай сөзи әсте қыймылдап жұмыс ислейтуғын адамға байланыслы айтылса, қарақалпақ тилиниң айырым сөйлесимлеринде *созанай // созбан* бул - аўқат түри. Бул сөздиң биринши мәниси адамның хәрәкетин билдирсе, скинши мәниси аўқаттың ислениў усылына қарай усы-

лай аталған. Бул тилимизде сөзлердің көп мәниллиги пайда етеди.

Арқа диалектте аўқат хәм аўқатлық затлардың атамалары коспа сөз түрінде де ушырасады. Мысалы: *Жарылған жарма // жарылған жуўери* (Кегейли). *Шакар шөрек* (горжик). *Болды булагай* (Тахтакөпир) - аўқаттың түри ақсаўлақты қатыққа жибитип қойып, сарымай, қаўын варенье қуйып жейди.

Диалектте сөзлер заттың түр-түси, формасы, қатты яки бослығына хәм дәмине қарай да аталады. Мәселен, *көпшик кәмпийт* (Қанлықөл) - тас кәмпийт, *тас кәмпийт* (Қанлықөл) // *лампасый* (Шымбай), *шекер кәмпийт* (Қанлықөл), *шекер құмшекер* (Шымбай), *көбик кәмпийт* (Қанлықөл). Мойнақ сөйлесимінде конфета атлары жуп сөз түрінде де келеди: *Тәтті-тәтті* (Мойнақ). Бул жуп сөздің биринши компоненти мәнилли *тәтті* (мазалы) сөзи диалектте қазақ тилинен өзлескен болса, екінши компоненти *тәтті* мәниссиз сөз түрінде жупласқан. Сондай-ақ, қарақалпақ тилинде бөдене сөзи кишкене қуш атамасын билдирсе, Тахтакөпир сөйлесимінде шаңғалақтың дәнеси *бөдене* делинеди. Қарақалпақ тилинде дәне, сөйлесимлерде *мөжене*. Балықтың шөбиреси Қанлықөл сөйлесимінде *шөгиртек* делинсе, халықтың аўызеки сөйлеў тилинде

отынның майдасы шөгиртек делинеди. Бул жерде ұқсаслық тийкарында сөз мәниси аўысқан хәм диалектте сөзлердің көп мәниллиги пайда болған.

Шоманай сөйлесимінде жыллаған бал *жыласқан*, торақ сөзи *тулып*, рус тилинен кирген подсолнечный май сөзи Қанлықөл сөйлесиминиң Жайхун АПЖ да еки түрли вариантта *суйық май // шимшике май* түрінде қолланылады. Мысалы: Пахта майдың татымы бар. *Суйық майдың* татымы жоқ.

Қарақалпақ тилине рус тилинен кирген корейский дуз сөзи арқа диалект хәм оның сөйлесимлерінде *ақ дуз, дузлық, дәмлик, мазалы дуз* түрінде бир неше вариантта ушырасады. Напитки сөзи айырым сөйлесимлерде *мазалы суў* делинеди.

Сондай-ақ диалектлик сөзлер омоним түрінде де келеди. Шымбай сөйлесимінде аўқаттың дузлығы *майлық* делинсе, аўызеки сөйлеў тилинде қол сыпыратуғын кишкене сүлги *майлық* деп аталады. Бул сөзлер сыртқы формасы жағынан бирдей болғаны менен мәнилик жақтан бираз қашық. Сонлықтан, олар диалектлик омоним сөзлер болады.

Жуўмақлап айтқанда, қарақалпақ тилинің арқа диалектінде азық-аўқат атамалары өзине тән өзгешеликлер менен қолланылады.

Әдебиетлар

1. Аширбоев С. Ўзбек диалектологияси. Методик қўлланма. Тошкент, 2011.
2. Доспанов О.Д. Қарақалпақ аймақлық лексикографиясы. Оқыў қолланба. Нөкис, «Қарақалпақстан», 2009.
3. Диалектологиялық жазба дәптери.
4. Пирекеева А. Конимех қарақалпақлари шеваси. Канд. дисс. автореф. Нукус, 2012.

Мақолада Қарақалпақстан Республикаси ҳар хил хурудларида озик-овқат номлариниң диалектологик хусусиятлари хақида сўз боради.

В статья посвящается изучению диалектов названий национальных блюд в разных регионах Республики Каракалпакстана.

The article is devoted to the study of dialectical words denoting national dishes in different regions of the Republic of Karakalpakstan.

ANIMALISTIC IMAGES IN KARAKALPAK FOLKLORE AND WRITTEN LITERATURE

R.K.Rzaeva - a senior teacher

Nukus state pedagogical institute named after Ajiniyaz

Таянч сўзлар: маданият, урф-одат ва анъана, фольклор, мақоллар ва маталлар, ҳайвон номлари, образ яшаш дарақлари, қўчмачи халқ, умид ва армон, талкиланган образ.

Ключевые слова: культура, традиции и обычаи, фольклор, пословицы и поговорки, названия животных, источники создания образности, кочевой народ, надежды и мечты, аналитические образы.

Key words: culture, traditions and customs, folklore, proverbs and sayings, names of animals, sources of creating image, nomadic people, hopes and dreams, animalistic images.

People of different countries have their own culture, traditions and customs, that's why they have different objects as the sources of creating images in folklore, in proverbs and sayings, in particular. Animals, whose scope of behavior is wide and diverse have always attracted people's attention. Animal narration have different expression forms: animal myths, tales, proverbs and sayings, onomastic lexis, shepherd poetry, lyrical and heroic epos and other written genres. The aim of the article is to show what animals are usually used in creating images in Karakalpak folklore and written literature. To achieve this goal, first of all, we want to show what animals are often used in the folklore of other peoples, for example, in Russian and English proverbs and sayings. If we compare proverbs and sayings with the names of animals in languages belonging to different language systems – English, Russian and Karakalpak, we observe that they are different in their image structure, because they contain the national-cultural component and reflect the history and culture of the people speaking in these languages. For example, the objects of creating images in English proverbs and sayings are such animals as a dog, a cat, sheep and others. For example:

1. Care killed a cat. - Не работа старит, а забота.
2. A cat has nine lives. - У кошки девять жизней.
3. A cat may look at a king - Все равны под солнцем.
4. When the cat is away, the mice will play. Кот из до

ма - мыши в пляс.

5. Dog eats dog. - Человек человеку волк.

6. Every dog has his day.- Будет и на нашей улице праздник.

7. The dog returns to his vomit.- Зарекался козёл в огород ходить. Поводился кувшин по воду ходить

8. A living dog is better than a dead lion. Живой пёс лучше мёртвого льва.

Лучше голубь в тарелке, чем глухарь на току.

9. Love me, love my dog. Меня любишь, так и собаку мою не бей.

Любишь кататься, люби и саночки возить.[5]

It can be explained by such traditions of the British people as: passionate love for domestic animals, care about them as about the members of the family; every year there are special races and contests for best dogs, they and their rights are protected by laws.

In the Russian proverbs and sayings the sources of creating images are such animals as a wolf, a bear, a hare, a fox, a pig, a horse and others. For example:

1. Волков бояться в лес не ходить.
2. Посади свинью за стол, она и ноги на стол.
3. С медведем дружись, а за топор держись.
4. Резвого жеребца и волк не берет.
5. Не дели шкуру неубитого медведя.

MAZMUNÍ
TÁBIYIY HÁM TEXNIKALÍQ ILIMLER

Fizika. Matematika. Informatika.

Abjalilov S.X. Fazoda tekislikka va to'g'ri chiziqqa nisbatan simmetrik almashtirishlarning umumlashgan formulalari	3
Атаджанов Х. Мустақил таълимда web ва таълим технологияларидан ҳамкорликда фойдаланиш орқали талабаларда инновацион қарашларни шакллантириш	5
Джораев М., Б.А.Абдикамалов Б.А., Хожаназарова Р.М. Компьютерный эксперимент с использованием формул планка и релея-джинса для оценки границ квантовых и классических закономерностей при преподавании курсов оптики и атомной физики	8
Файзуллаев Б.А., Камалов Э.Р. Коалинни бойитиш технологик жараёнини оптимизациялаш алгоритмини ишлаб чиқиш	10
Холов Д.М., Музафаров А.М. Холбоев И. Оценка возможности методов анализа радионуклидного и химического состава природных вод	14
Журакулов А.Р Музафаров А.М., Курбонов Б.И. Оценка состояния распределения естественных радионуклидов в почвах к близлежащим техногенным объектам	16
Yavidov B., Narbayeva S., Ollomberganova M., Sulstonova M., Nurimbetov K. Elektr zaryadlarning sharlarda o'zaro taqsimlanishiga oid bir masala xususida	18

Biologiya. Zoologiya

Алламуратова Г.Б., Якупова П. «Хорезм балық өнімлери» акционерлик жәмийети 1-2-бөлим хәуизелери балықларының цестоза - дактилогироз кеселлиги	20
Базаров Б.М., Ражамурадов З.Т. Турли паратипик омиллар таъсирида қоракўл қўйлари катта қорнидаги хазм жараёнларининг ўзгарувчанлиги	21
Базарбаева Д.О., Медетов М.Ж. Устюрт платосида қишлоғчи фенологик спектрдаги тўғриқанотлиларнинг экологияси	23
Ешмуратов Р.А., Д.С.Садыков Д.С., Сотимбоев Д.Д, Саидова Д.М. <i>Stachys byzantina</i> C. koch қўқаламзорлаштиришда истикболли интродуцент ўсимлик	25
Ибрагимов М.Ю., Сабирова М., Хожаниязов Н., Алланов М., Артыкова А. Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудларида силлиқ қизилмия (<i>glycyrihizaglabral.</i>) ўсимлигини уруғдан экиб қўпайтириш технологиясини такомиллаштириш	26
Омонов М.И. Сурхондарё зот типидagi сур қоракўл қўйлари рангбаранглигининг ирсийланиш сифатлари	29

JÁMIYETLIK HÁM EKONOMIKALÍQ ILIMLER

Ekonomika

Ешимбетов У. Методика оценки и структура минерально-сырьевого потенциала региона	32
Ruwqiyliq tiykarlari, tariyx, huqqtanw, din tanw	
Жабборов Х., Мўминова Н. Темурийлар даври манбаларида Муҳаммад Тарағай антропонимининг қўлланиши ва семантик хусусиятлари	34
Жамолдинова О. Ўқувчиларни зарарли ахборотлардан ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий асослари	36
Жуманазаров Х.С. Ўзбек халқ табобатининг тадрижий йўли	39
Қутлымуратов Ф.К., Хабибуллаева Д.К. Ўзбекистонда миллатлараро тотувликни таъминлашнинг ҳуқуқий асослари ва устувор йўналишлари	41
Мамбетқаримов Р., Бийимбетов Ж., Абдиев Б. Гуманизм идеяларының инсан руўхыйлығын қелипестириўдеги аҳмийети	43
Низаматдинов Е. Яратувчининг ягоналигига далил	44
Тошов К.Т. Сурхондарё вилояти саноатининг иккинчи жаҳан уруши манфаатларига мослаштирилиши	46
Улаев Т. Ислам динининг жәмийетимиз турмысындагы аҳмийети	48
Шомирзаев М.Х. Фарғона водийси халқлари анъанавий каштадўзлигининг этнохудудий хусусиятлари ва омиллари	49

FILOLOGIYA ILIMLERI

Til bilimi

Абдуллаева С.Н. Факторы возникновения узбекско – русской графической интерференции	52
Адилова Н. Бухоро тумани топонимларининг таснифи	54
Алламбергенова Г., Қобланова Ж. Фразеологизмлер қурамында «ак» ҳам «кара» рең семантикасының қолланылыўы ...	55
Ходжаева Д.И. Замонавий тилшуносликда терминни таърифлашнинг турли ёндашувлари	57
Хо'janıyazov E., Yuldashева Sh.Sh., Yusupova G.A. Mushtarak ijtimoiy muhit va kommunikativ yaxlitlikda tillar o'zaro ta'siri masalalari	59
Қарлыбаева Г. Әжинияз шығармалары тилиндеги үрп-әдет ҳам дәстүрлерге байланыслы сөзлер	61
Қурбанбаева Б.Р. Азық-аўқат атамаларының диалектик өзгешеликлер менен қолланылыўы	65
Rzaeva R.K. Animalistic images in Karakalpak folklore and written literature	66
Юсупова Б.Т. Қарақалпақ тилиндеги сораў гәп түриндеги фразеологизмлер	68

Ádebiyattanıw

Алламбергенов К., Аллаамбергенов Г.К. Карақалпақский народный эпос «Едиге»: типология этно-генетических сюжетных мотивов и её изучение зарубежными учёными	70
Аллаамбергенова И. Қарақалпақ халық прозасы жанрларын классификациялаўдың гейпара машқалалары	72
Амиркулова З.М. Ўз юртидан паноҳ излаган шоҳ ва шоир	74
Бауатдинова С. Ана мухаббаты жыры	76
Islamova D. Tejamlilik – transpozitsiyani yuzaga keltiruvchi omil sifatida (Usmon Azim she'riyati misolida)	77
Қаниязова Ж.О. И.Юсупов лирикасында туўылған жер темасы	79
Қанаатов Е.Е. Қарқалпақ халқының Жаңадәрәя дәуирине байланыслы тарийхый жырлары	82
Кенесбаева Ш.К. Қарақалпақ халық дәстаны «Шәрияр» ҳам оны үйрениўдиң гейпара мәселелери	84
Кенесбаева Ш.К., Аллаамбергенов Е.К. Қарақалпақ халық дәстаны «Шәрияр»дың филологиялық ҳам педагогикалық аспектинде үйренилиўиниң гейпара мәселелери	86
Матимов К.Г. Қарақалпақ әдебиятында импровизация дәстүриниң изертлениў мәселеси	88
Матякупов С. Шеърятда диалог: лирик ва драматик тасвир	90
Nazarova D.I. Jamol Kamolning buyuk mutafakkir va jamoat arbobi Alisher Navoiyning "Asru" radifli g'azaliga yozgan muxammasi	93
Рофиева Г.Ю. Метафоралар таржимаси тахлилида контекстнинг ўрни	94
Ташанов К.Ю. Диалог таржимасида қахрамон характери қайта тиклаш	96